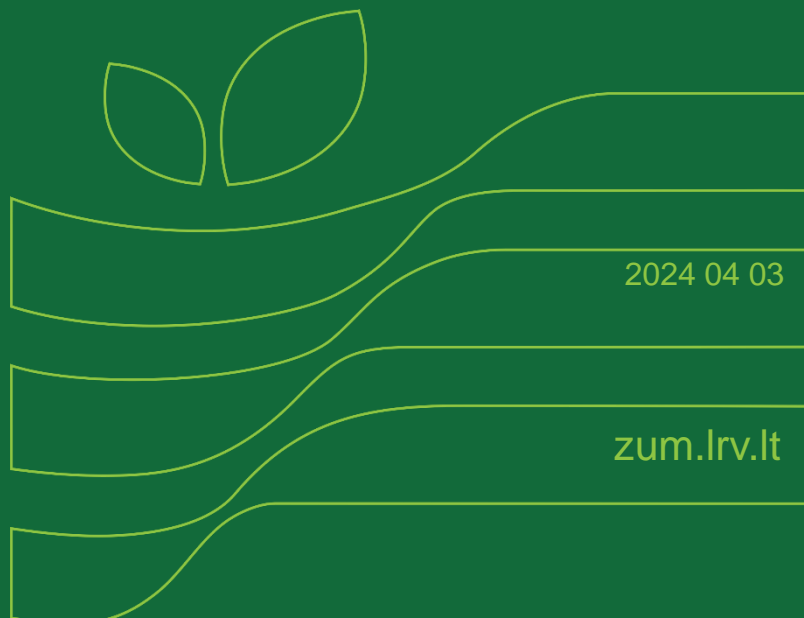

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

ŽEMĖS ŪKIO RIZIKŲ VALDYMO FONDAI (SP Savitarpio pagalbos fondai priemonė)

2024 04 03

zum.lrv.lt

Teisinis reglamentavimas

- **Reglamentas 2021/2115**, kurio 76 straipsnyje nustatyta pajamų stabilizavimo priemonės **2023-2027 m. SP** finansavimo periodo paramos teikimo sąlygos.
- **Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymas** (toliau – Įstatymo), kurio 2 straipsnio 20¹ nuostatoje numatyta, kad RVF – savanoriška žemės ūkio subjektų tarpusavio pagalbos sistema, **grindžiama narių įnašais** ir skirta jų pajamų lygiui palaikyti. **Įstatymo** 9 straipsnyje reglamentuojama RVF valdymo fondų lėšų struktūra, administravimas, tinkamumo sąlygos valstybės ir Europos Sąjungos paramai gauti, valstybės ir Europos Sąjungos paramos apskaičiavimas, valstybės ir Europos Sąjungos paramos panaudojimas ir priežiūra.
- 2023 m. sausio 31 d. Žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-47 patvirtintos **Žemės ūkio rizikos valdymo fondų akreditavo taisyklės**. Šiuo metu rengiamas taisyklių pakeitimas.

SP Rizikos valdymo fondų steigimo pagrindiniai principai

Žemės ūkio veiklos subjektų iniciatyva steigiami laisvanoriški fondai:

- Steigimo pagrindas - privati iniciatyva;
- Sprendimus dėl įmokų/išmokų dydžių ir **kompensavimo tvarkos** priima fondas, vadovaudamasis patvirtintomis fondo taisyklėmis;
- Pajamų netekimo dalines **kompensacijas gauna tik fondo nariai (naudos gavėjai) - žemės ūkio subjektai, atitinkantis aktyvaus ūkininko kriterijus, kaip apibrėžta Strateginio plano 4.1.4. dalyje, kurio pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro nuo 50 proc. visų pajamų.**

Nauda

- Žemdirbiams sudaroma galimybė turėti apsaugą nuo rizikų, kurių nedraudžia draudikai;

- Žemdirbių įmokos, skirtingai negu draudimo atveju, kaupiamos fonde, t.y. neprarandamos apsaugos laikotarpiui pasibaigus;

- Valstybė prisideda iki 70 % tinkamų finansuoti išlaidų, naudojamos ES lėšos.

Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymas Nr. IX-987

2 str. 20¹ nuostata. Žemės ūkio rizikos valdymo fondas – savanoriška žemės ūkio veiklos subjektų tarpusavio pagalbos sistema, grindžiama narių įnašais ir skirta jų pajamų lygiui palaikyti.

9 straipsnis. Žemės ūkio rizikos valdymo fondų lėšų struktūra, administravimas, tinkamumo sąlygos valstybės ir Europos Sąjungos paramai gauti, valstybės ir Europos Sąjungos paramos apskaičiavimas, valstybės ir Europos Sąjungos paramos panaudojimas ir priežiūra

1. Žemės ūkio rizikos valdymo fondų kūrimo sąlygos:

1) žemės ūkio rizikos valdymo fondai kuriami ne mažiau kaip penkių žemės ūkio veiklos subjektų;

2) žemės ūkio rizikos valdymo fondai turi turėti:

a) tarpusavio pagalbos tikslui skirtą, nuo kito turto atskirtą ir atskirai tvarkomą sąskaitą;

b) administratorių (šio punkto a papunktyje nurodytai sąskaitai tvarkyti, nuostoliams skaičiuoti, įnašams ar prarastų pajamų kompensacijoms administruoti, apskaitai tvarkyti ir kitoms veikloms, susijusioms su žemės ūkio rizikos valdymo fondo tvarkymu);

c) patvirtintas ir viešai institucijos, atsakingos už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai išlaidų valdymą ir kontrolę, interneto svetainėje paskelbtas žemės ūkio rizikos valdymo fondo veiklos taisyklės, nustatančias: fondo lėšų administravimą, kaupimą, naudojimą; įnašų ir prarastų pajamų kompensacijų apskaičiavimą ir mokėjimą; tapimo žemės ūkio rizikos valdymo fondo nariu ir išėjimo iš žemės ūkio rizikos valdymo fondo sąlygas; informacijos apie galimus interesų konfliktus teikimą; prarastų pajamų kompensacijų sumažinimo ar nemokėjimo žemės ūkio rizikos valdymo fondo nariams dėl jų aplaidumo sąlygas; žemės ūkio rizikos valdymo fondo narių atsakomybę už skolas, susidariusias dėl žemės ūkio rizikos valdymo fondo veiklos.

Pareiškėjo tinkamumo sąlygos

Pareiškėjas – **žemės ūkio rizikos valdymo fondas**. Pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jei atitinka išvardytas tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus:

- ✓ turi galiojančią akreditaciją pagal Žemės ūkio rizikos valdymo fondų akreditavimo taisykles,
- ✓ pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – nuosavas lėšas ar skolintas lėšas;
- ✓ pareiškėjas tvarko buhalterinę apskaitą ir sudaro finansines ataskaitas (sudaromas balansas, pelno (nuostolių) ir pinigų srautų ataskaitos) pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- ✓ pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui;
- ✓ pareiškėjas užtikrina, kad išlaidos, kurioms prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojami iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų;
- ✓ pareiškėjas neturi finansinių sunkumų (pareiškėjas bankrutuoja arba yra likviduojamas);

Tinkamos išlaidos ir paramos intensyvumas (I)

Tinkamos finansuoti žemės ūkio rizikos valdymo fondui skirtos paramos **intensyvumas negali viršyti 70 proc.** tinkamų išlaidų:

- **administracinėms išlaidoms**, kurios negali viršyti per trijų metų laikotarpį *de minimis* sumos, išmokamoms tokią tvarka:
 - ne daugiau **kaip 20 tūkst. Eur** **pirmaisiais** veiklos metais;
 - ne daugiau **kaip 18 tūkst. Eur** **antraisiais** veiklos metais;
 - ne daugiau **kaip 16 tūkst. Eur** **trečiaisiais** veiklos metais.

Administracinės išlaidas sudaro iki 2 darbo vietų įrengimo ir išlaikymo išlaidos (biuro įranga ir baldai, kompiuterinė technika, programinė įranga darbo užmokestis, kanceliarinės prekės). Įsirengus 1 darbo vietą kompensuojama suma proporcingai mažinama;

- **pradiniam įnašui** į rizikos valdymo fondą – skiriant **vieną kartą ne daugiau kaip 1 tūkst. Eur** vienam žemės ūkio rizikos fondo nariui **pirmaisiais rizikos valdymo fondo veiklos metais**;

Tinkamos išlaidos ir paramos intensyvumas (II)

- išlaidoms, išmokamoms žemės ūkio rizikos fondo nariams kaip finansinės kompensacijos, tik tuo atveju, kai išmokėta kompensacijos suma įvertinta atskiram naudos gavėjui pajamų sumažėjimui viršijus 20 procentų vidutinių metinių praėjusių trejų metų laikotarpio pajamų arba praėjusių penkerių metų laikotarpio vidutinių trejų metų pajamų, neįskaitant per tuos penkerius metus gautų didžiausių ir mažiausių pajamų sumų (taikomas laikotarpis nustatomas žemės ūkio rizikos valdymo fondo). **Paramos intensyvumas įvertinamas atsižvelgiant į visą jau gautą paramą pradiniam įnašams ir bendras intensyvumas turi neviršyti 70 proc. tinkamų finansuoti išlaidų pradiniam įnašui ir finansinėms kompensacijoms skirtų išlaidų).**

Naudos gavėjo pajamų sumažėjimo kompensavimui, **naudos gavėjo pajamos apskaičiuojamos prie pardavimo pajamų pridėjus lėšas, gaunamas įgyvendinant programų priemones, skirtas žemės ūkiui ir kaimo plėtrai (tiesioginės išmokos, kita parama, išskyrus investicinę) (toliau – subsidijos) ir atėmus gamybos sąnaudas.**

Svarbu: Skiriant paramą naudos gavėjams, žemės ūkio rizikos valdymo fondas turi įsitikinti, kad šią priemonę taikant kartu su kitomis nacionalinėmis ar Europos Sąjungos paramos priemonėmis arba privačiomis draudimo schemomis, bus išvengta kompensacijos permokos.

Įsipareigojimai rizikos valdymo fondui ir nariams po paramos išmokėjimo

Įsipareigojimai rizikos valdymo fondui:

- Turėti galiojančią akreditaciją ir atitikti akreditacijai privalomus reikalavimus;
- nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos užtikrinti, kad su projektu susijusių buhalterinių operacijų įrašai būtų atskiriami nuo kitų, įprastinių paramos gavėjo operacijų;
- laikytis kitų SP administravimo taisyklių bendrųjų reikalavimų (viešinimas, informacijos teikimas, sąlygų sudarymas kontroliuoti, tikrinti ir kt.).

Įsipareigojimai rizikos valdymo fondo nariams:

- be rašytinio Agentūros sutikimo nuo sprendimo skirti paramą iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos, įsipareigoti nenutraukti vykdomos žemės ūkio veiklos;
- projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu dirbtinai nekurti sąlygų paramai gauti.

Paramos išmokėjimo tvarka (I)

- Agentūra paramą teikia žemės ūkio rizikos valdymo fondui. Paramą Nariui skiria žemės ūkio rizikos valdymo fondas.
- Paramos lėšos paramos gavėjams pagal priemonę išmokamos išlaidų kompensavimo būdu, kai paramos gavėjas deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas. Taikant išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą, paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą iš nuosavų arba skolintų lėšų ir sprendime skirti paramą nustatytais terminais Agentūrai teikia mokėjimo prašymus, kuriuose deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas;
- Mokėjimo prašymai administracinėms išlaidoms ir pradiniam įnašams į rizikos valdymo fondą kartu su pridedamais dokumentais turi būti pateikti sprendime skirti paramą nustatytais terminais Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

Paramos išmokėjimo tvarka (II)

- Fondo narių patirtiems nuostoliams kompensuoti mokėjimo prašymai neteikiami, parama išmokama priėmus sprendimą skirti paramą.
- Paramos paraiškų atranka nevykdoma. Jei pateiktų paraiškų paramos suma viršija paraiškų priėmimo etapui skirtą lėšų sumą, Agentūra proporcingai mažina paramos sumą visoms kvietimo metu pateiktoms ir tinkamomis finansuoti pripažintoms paramos paraiškoms / vienai tinkamai finansuoti paramos paraiškai. Agentūra apie tai informuoja pareiškėjus (-ą) ir siūlo sutikti visa apimtimi įgyvendinti projektą su mažesne paramos suma. Pareiškėjui nesutikus su paramos sumos mažinimu, ar per Agentūros nurodytą laiką nepateikus atsakymo, paramos paraiška atmetama.

Ačiū už dėmesį

